

بررسی الگوهای بومی - اقلیمی به منظور تدوین مفهوم پایداری

(نمونه موردی: اقلیم معتدل و مرطوب)

غلامحسین خواجه بیشک^۱، افسانه نجار دلشادی^۲^۱دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسکو، گروه هنر و معماری، اسکو، ایران
g.khajei63@gmail.com^۲عضو هیئت علمی، گروه هنر و معماری، واحد اسکو، دانشگاه آزاد اسلامی، اسکو، ایران
Architect.delshad@gmail.com

در ارتباط با یک راه حل جامع برای ملاحظات محیطی و در عین حال به دست آوردن سطح کیفیت زندگی و ارزش های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و آسایش می باشد. ساختمان ها در مقایسه با سایر مصنوعات، عمر نسبتاً طولانی تری دارند و در طول تمام مراحل نقشه کشی، ساختمان سازی، تجهیز کردن و تخریب یا استفاده دوباره از آن در توسعه پایدار تاثیر گذار خواهند بود. یک ساختمان، محصول مرکبی از مصالح، مواد و ترکیبات است که متقابلاً بر هم اثر می گذارند به علاوه ساختمان اثر قابل ملاحظه ای بر سلامت انسان دارد. آنچه به تفصیل پیرامون طراحی پایدار گفته شد نشان دهنده نوعی نگرش به معماری است که بر چند نکته اساسی اشاره دارد:

۱- کیفیت گرابی

۲- توجه به آینده

۳- توجه به محیط

ایران از آن دسته کشورهایی است که کم کم به سمت انبوه سازی با معیارهای استاندارد و حرفه ای پیش می رود اما شکی نیست که انبوه سازی مطابق با استانداردهای جهانی در صورتی محقق می شود که با منطق اقتصادی و علمی عجین و همراه شود تا نتیجه کار نیز موفق باشد، نباید تراکم بیشتر، سود بیشتر جای انبوه سازی همراه با تخصص را بگیرد. متأسفانه در برخی مناطق می بینیم برج سازی بدون حساب و کتاب و با منطق «تراکم بیشتر، سود بیشتر» جای انبوه سازی همراه با تخصص و درایت را گرفته است و در نتیجه کسی که این وسط ضربه خواهد خورد مصرف کننده است. اگر این محاسبات صورت نگیرد برج سازی و انبوه سازی با مخاطرات و چالش هایی جدی رو به رو خواهد شد. در چند ساله اخیر با روی کار آمدن طرح مسکن مهر در کل کشور انبوه سازی در کلیه استان ها و همچنین استان گیلان در کنار دیگر پروژه های خصوصی یا دولتی ادامه دارد و اهمیت موضوع را دو چندان می کند. با اینکه نتایج بحران های امروزی به خوبی شناسایی شده اند ولی بسیاری از راه حل های ارائه شده نسبت به مشکلات محیطی در معماری پایدار به نظر ناکارآمد و ناقص می آیند، چرا که با وجود ارائه راه حل هایی که در جهت رفع مشکلات محیطی بر می آید، اما

چکیده

اقلیم در معماری سرزمین ایران همواره از عوامل تعیین کننده در عرصه معماری بوده است. بنابراین به نظر می رسد، کنکاش پیرامون مفاهیم و مبانی اقلیمی امری ضروری در جهت بازشناسی معماری بومی هر سرزمین باشد. اقلیم معتدل و مرطوب همواره در طول تاریخ معماری خود و در پردازش به مفاهیم و اصول معماری در رابطه مستقیم با اقلیم عجین بوده است. تاثیر اقلیم و شرایط آن بر شکل، کالبد، ریخت و غیره، ساختار معماری در این بوم به صورت مشهود دیده می شود. هدف از نگارش این پژوهش دستیابی به شرایط آسایش انسان در جهت معماری پایدار در ساختمان های سنتی و معاصر مناطق معتدل و مرطوب می باشد. در پژوهش حاضر که از طریق مطالعات کتابخانه ای و به روش توصیفی-تحلیلی، بررسی شده است، نتایج حاصله، نشان می دهد پایداری و اصول رعایت اقلیمی جزء جدا نشدنی از معماری و ساخت و ساز بوده و هست و به کارگیری این اصول نه تنها محیط و فضای آسایشمند، بلکه کمک به محیط زیست و بقای بشر است.

واژه های کلیدی: اقلیم، الگوهای اقلیمی، پایداری، اقلیم معتدل و مرطوب

۱- مقدمه

مفهوم پایداری در دهه ۱۷۹۱ میلادی، نتیجه آگاهی بشر نسبت به مسائل محیط زیست و مشکلات فرهنگی اجتماعی و اقتصادی می باشد. یکی از مهم ترین اهداف توسعه پایدار، حفظ طبیعت و اصلاح نگاه به آن است و تجلی توسعه پایدار در حوزه محیط ساخته شده، معماری پایدار نامیده می شود. در این نوع معماری، ساختمان نه تنها با شرایط اقلیمی منطقه خود را تطبیق می دهد، بلکه ارتباط متقابلی با آن برقرار می کند، به طوری که بر اساس گفته ریچارد راجرز ساختمان ها مانند پرندگان هستند که در زمستان پره های خود را پوش داده و خود را با شرایط محیط وفق می دهند و براساس آن سوخت و سازشان را تنظیم می کنند. چالش معماری پایدار